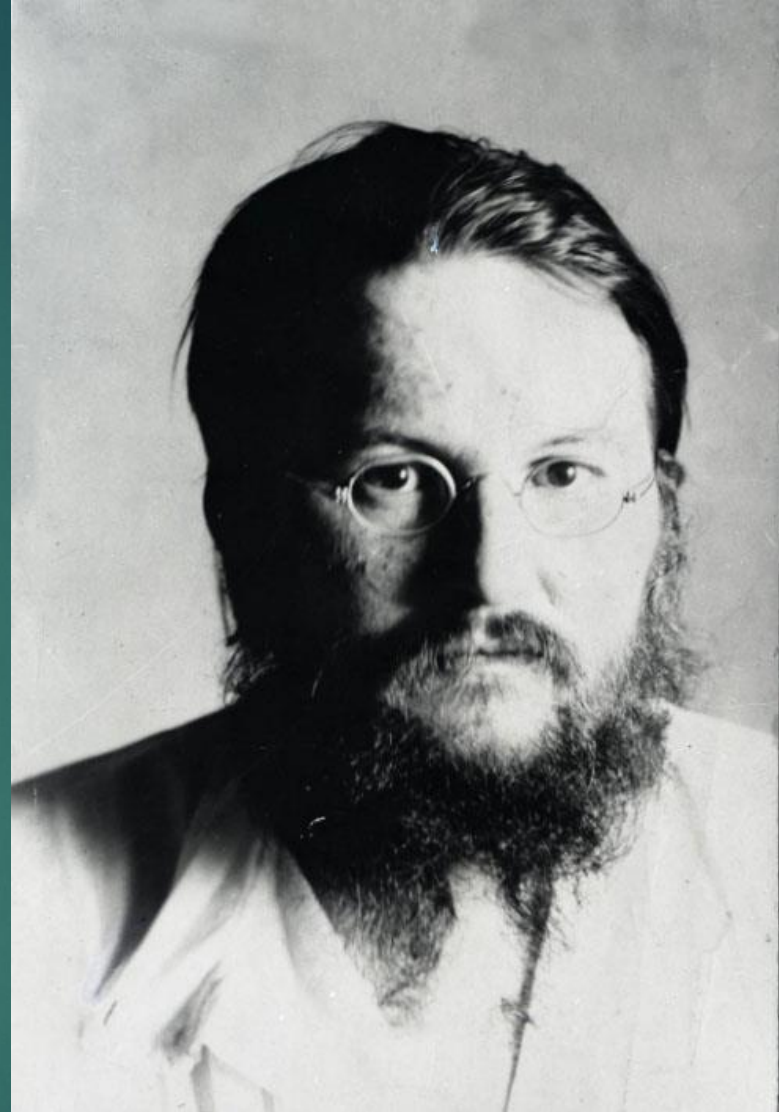
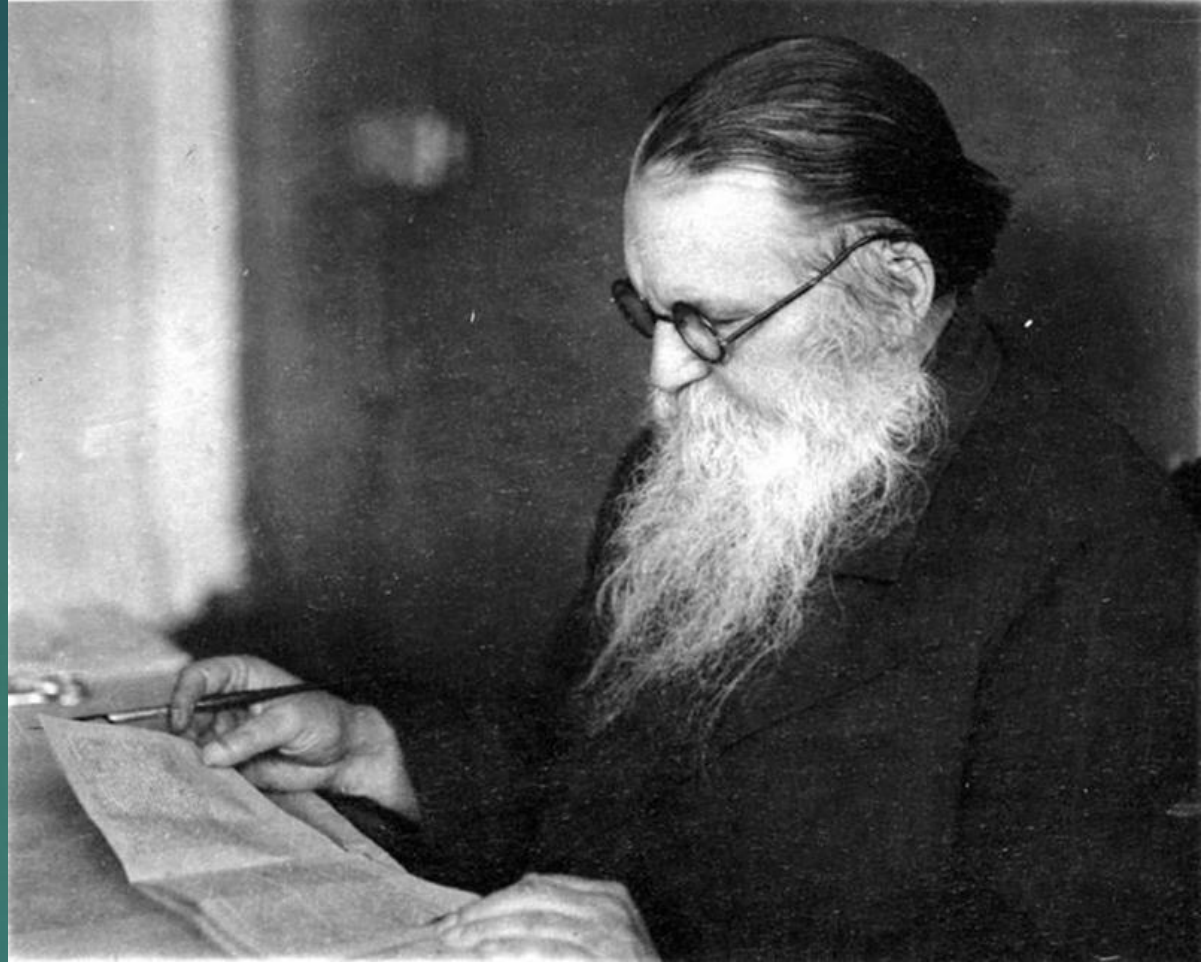

А.А.УХТОМСКІ
і яго вучэнне
аб дамінанце

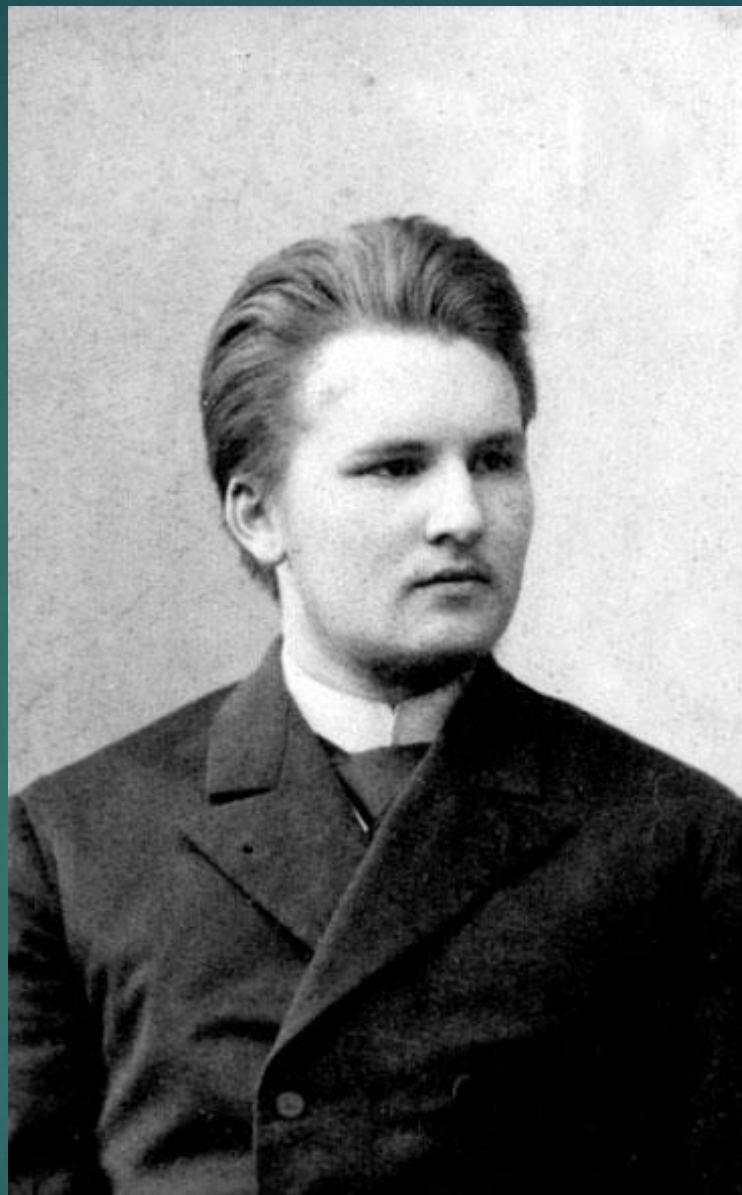
Аляксей
Аляксеевіч
Ухтомскі
(1875-1942)

выдатны рускі фізіёлаг,
філосаф і рэлігійны мысляр,
акадэмік Акадэміі навук СССР,
стваральнік вучэння аб дамінанце

Этапы жыццёвага і творчага шляху (1)

- ❖ Нарадзіўся ў 1875 годзе ў радавым маёнтку князёў Ухтомскіх (Рурыкавічаў) у с. Васлама Яраслаўскай губерні
- ❖ Вучыўся на славесным аддзяленні Маскоўскай духоўнай семінарыі
- ❖ Кандыдат багаслоўя, тэма дысертацыі «касмалагічныя доказы быцця Бога», у якой высунуў тэзіс аб неабмежаваных магчымасцях чалавечага розуму, пра ўнікальнасць кожнай асобы
- ❖ Пасля заканчэння семінарыі прыняў стараверства і вырашыў прысвяціць сябе фізіялогіі
- ❖ З адзнакай скончыў Санкт-Пецярбургскі ўніверсітэт
- ❖ Спецыялізацыя па фізіялогіі ў прафесара Н.Е.Увядзенскага

А.А. Ухтомскі – студэнт
Санкт-Пецябургскага універсітэта

Этапы жыццёвага і творчага шляху (2)

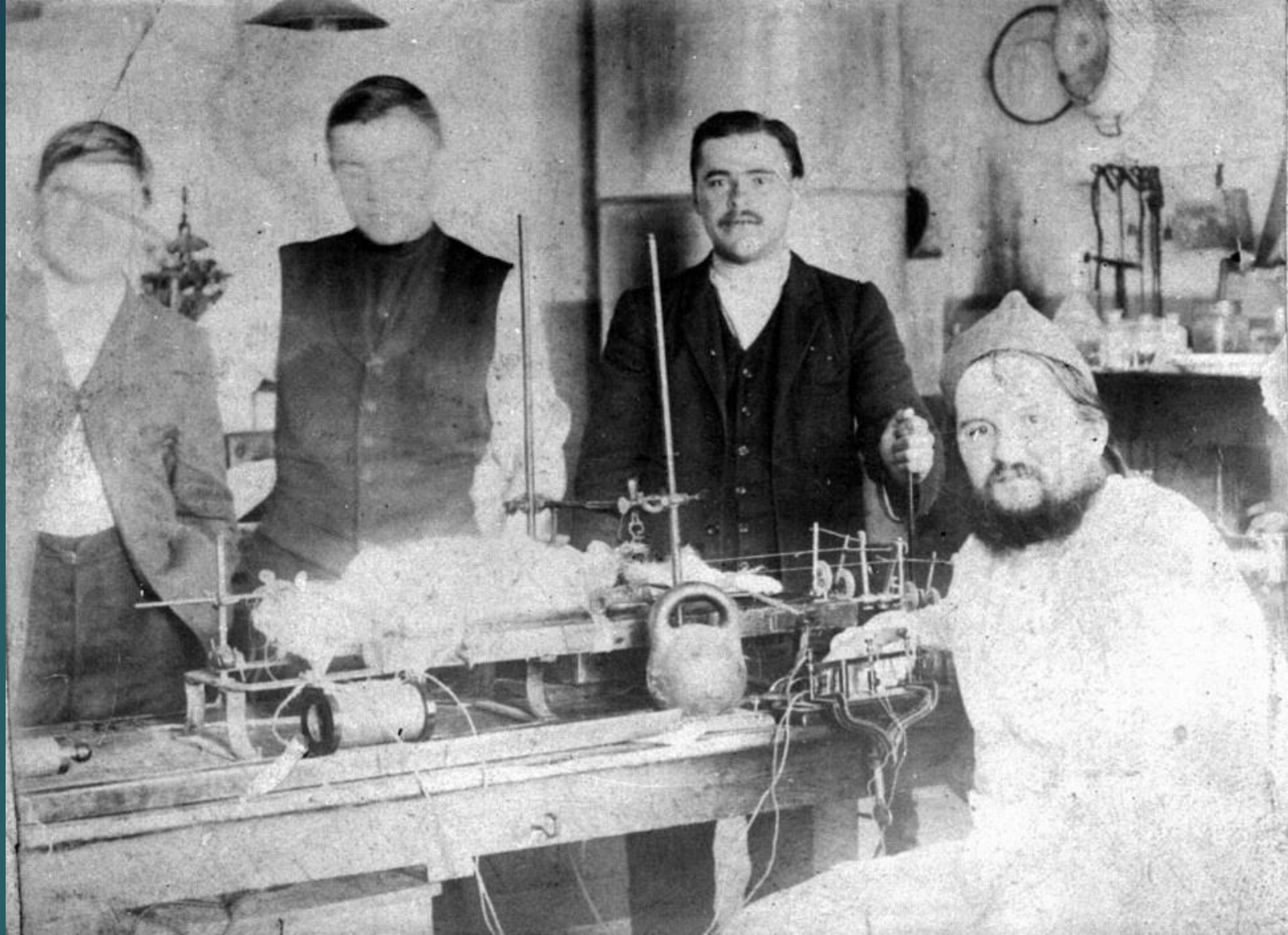
- ❖ У 1911 годзе абараніў магістарскую дысертацыю на тэму «Аб залежнасці кортикальных рухальных эфектаў ад пабочных цэнтральных уплываў»
- ❖ З 1912 года прыват-дацэнт Санкт-Пецярбургскага універсітэта
- ❖ У 1920-21 гг. рэпрэсаваны
- ❖ З пачатку 1920-х гадоў у публічных выступках абгрунтоўвае прынцып дамінанты як новага вучэння аб дзейнасці мозгу
- ❖ З 1922 года загадчык кафедры фізіялогіі чалавека і жывёл Петраградскага ўніверсітэта

А.А. Ухтомскі (у цэнтры) з сястрой Лізаветай і яе мужам

Этапы жыщцёвага і творчага шляху (3)

- ❖ У 1927 годзе выдаў манаграфію «Парабіёз і дамінанта», у якой даследаваў сувязь дамінанты з асноўнымі палажэннямі вучэння Н.Е.Увядзенскага аб парабіёзе
- ❖ З 1935 года - дырэктар Інстытута фізіялогіі ЛДУ
- ❖ У 1935 годзе абраны сапраўдным членам Акадэміі навук СССР
- ❖ У 1941 годзе застаўся ў блакадным Ленінградзе, арганізоўваў працу навукоўцаў на патрэбы абароны горада, кіраваў даследаваннямі па траўматычнага шоку
- ❖ Памёр у 1942 г. ад раку стрававода, пахаваны на Літэратарскіх мастках Волкаўскіх могілак Санкт-Пецярбурга

А.А. Ухтомскі ў фізіялагічнай лабараторыі
Санкт-Пецярбургскага універсітэта (1910 г.)

Памятны камень на
месцы роднага маёнтка

Магіла А.А.Ухтомскага
на Літэратарскіх мастках →
Волкаўскіх могілак
Санкт-Пецярбурга

Вучэнне аб дамінанце распрацавана А.А.Ухтомскім ў 1923 году

А.А.Ухтомскі ўвёў паняцце дамінанты для апісання схемы фізіялагічных працэсаў, якія тлумачаць ідэі развіцця арганізма, яго актыўны мэтанакіраванае паводзіны і спосабы свядомага рэгулявання гэтых працэсаў чалавекам

Дамінанта - гэта ўніверсальны прынцып, якому падпарадкоўваюцца не толькі фізіялагічныя працэсы, але і мысленне, і ўспрыманне. Таму вучэнне аб дамінанце ужываецца як у нейрафізіялогіі, так і ў псіхалогіі

Сутнасць вычэння аб дамінанце

Дамінанта - часова пануючы ў нервовых цэнтрах ўстойлівы ачаг (дамінантны цэнтр) падвышанай узбудлівасці

Дамінанту ня варта разглядаць толькі як ўчастак моцнага ўзбуджэння. Найважнейшае значэнне мае ў гэтым выпадку падвышаная ўзбудлівасць, здольнасць сумаваць розныя патокі ўзбуджэння. Па меры фарміравання дамінанты яна прыводзіць да спалучаных тармажэнню цэнтраў антаганістычных рэфлексаў

Гэта тармажэнне носіць каардынуючы характар, накіроўваючы дзейнасць сістэм арганізма на выкананне пэўнай мэты

Такім чынам дамінантны ачаг становіцца механізмам функцыянальнага аб'яднання розных нервовых структур для дасягнення пэўнага выніку

Уласціvasці дамінанты

- ❖ падвышаная ўзбудлівасць
- ❖ стойкасць ўзбуджэння
- ❖ інертнасць ўзбуджэння
- ❖ здольнасць да сумаванне ўзбуджэння
- ❖ тармажэнне рэфлексаў, якія не ўваходзяць у сістэму дамінантнай рэакцыі ў адказ (*спалучанае тармажэнне*)
- ❖ здольнасць дамінанты пераходзіць у тармажны стан і зноў растармажвацца